

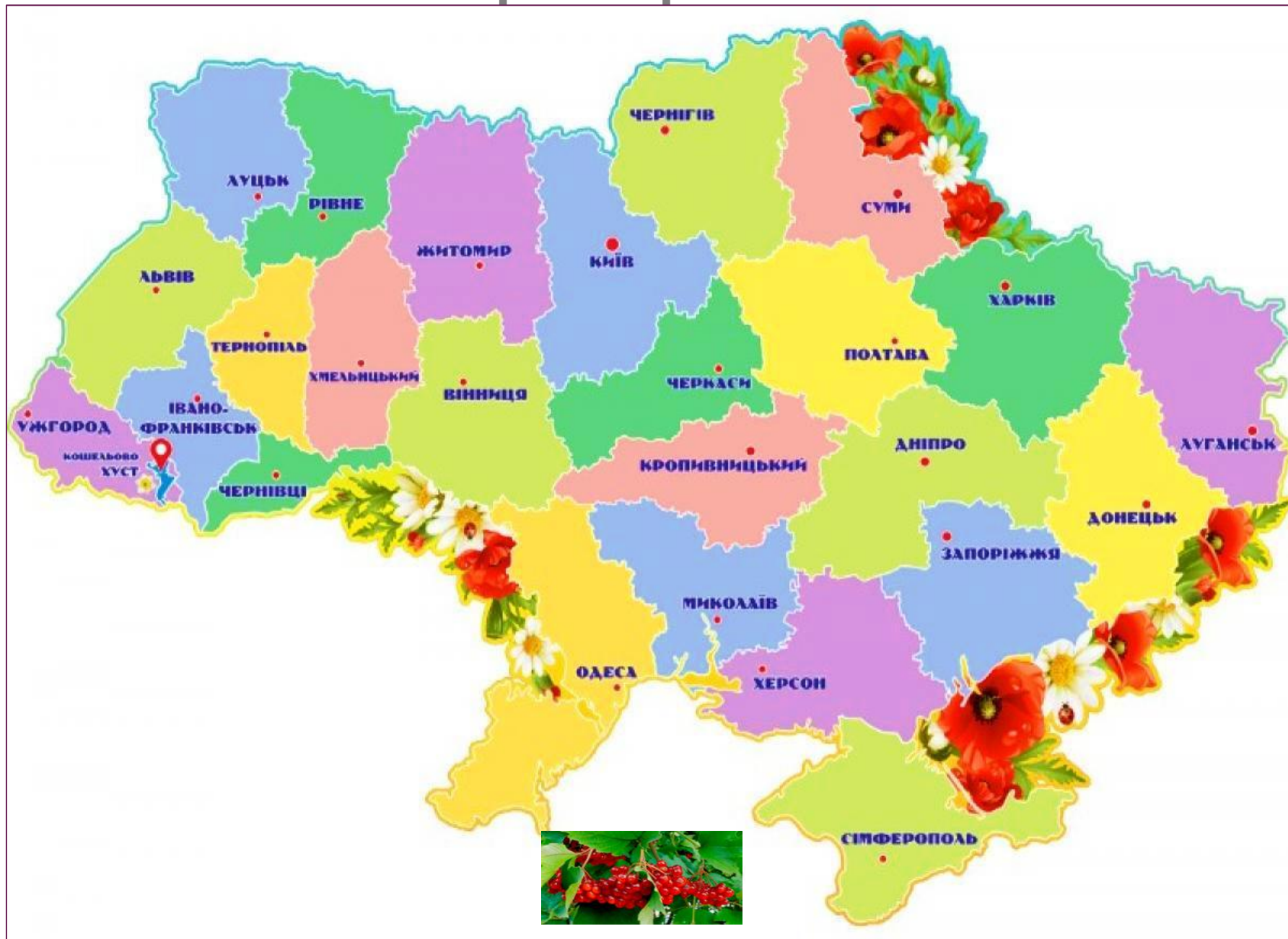

**БІБЛІОТЕКА ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Моя країна - Україна

2022

Карта України

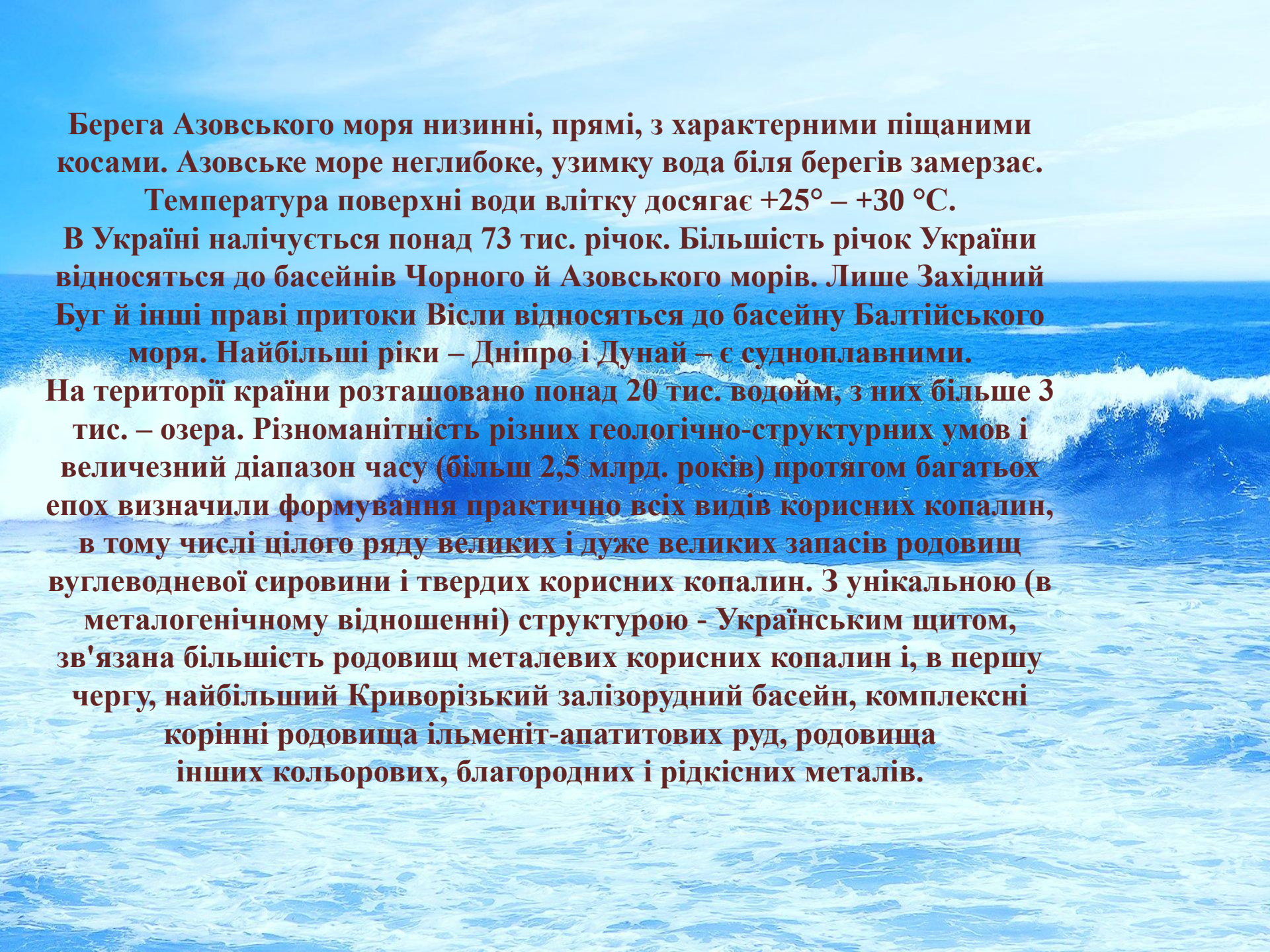
Україна — східноєвропейська країна, знаходиться в центральній частині Східної Європи на перетинанні транспортних шляхів з Європою в Азію та зі Скандинавських країн у країни Середземноморського регіону.

Загальна площа країни 603 550 кв. км (46-те місце у світі), з яких на суходіл припадає 579 330 кв. км, а на поверхню внутрішніх вод - 24 220 кв. км. Топонім Україна вперше згадується в Київському літописі під 1187 роком. Існує декілька гіпотез походження назви:

український лексикограф Борис Грінченко у своєму Словникові української мови першим значенням слова Україна дає країна; український славіст, мовознавець Ярослав Рудницький навів декілька значень назви Україна (Вкраїна, Укряїна, Укряйна); деякі сучасні українські дослідники виводять назву від слова край, що первинно означало рідний край, країна, земля.

Велика частина території України розташована на південно-заході Східноєвропейської рівнини. Лише 5% займають гори: Українські Карпати – на заході і Кримські гори – на півдні. У Карпатах знаходиться найвища вершина України – гора Говерла (2061 м), найвища точка Кримських гір – гора Роман-Кіш (1545 м). У межах кордонів України довжина берегової лінії Чорного моря складає понад 1500 км. Морські береги на території України переважно пологісті (за винятком району Кримських гір). Температура води в узбережжі взимку коливається від 0° до +8 °С, улітку – досягає +25 °С.

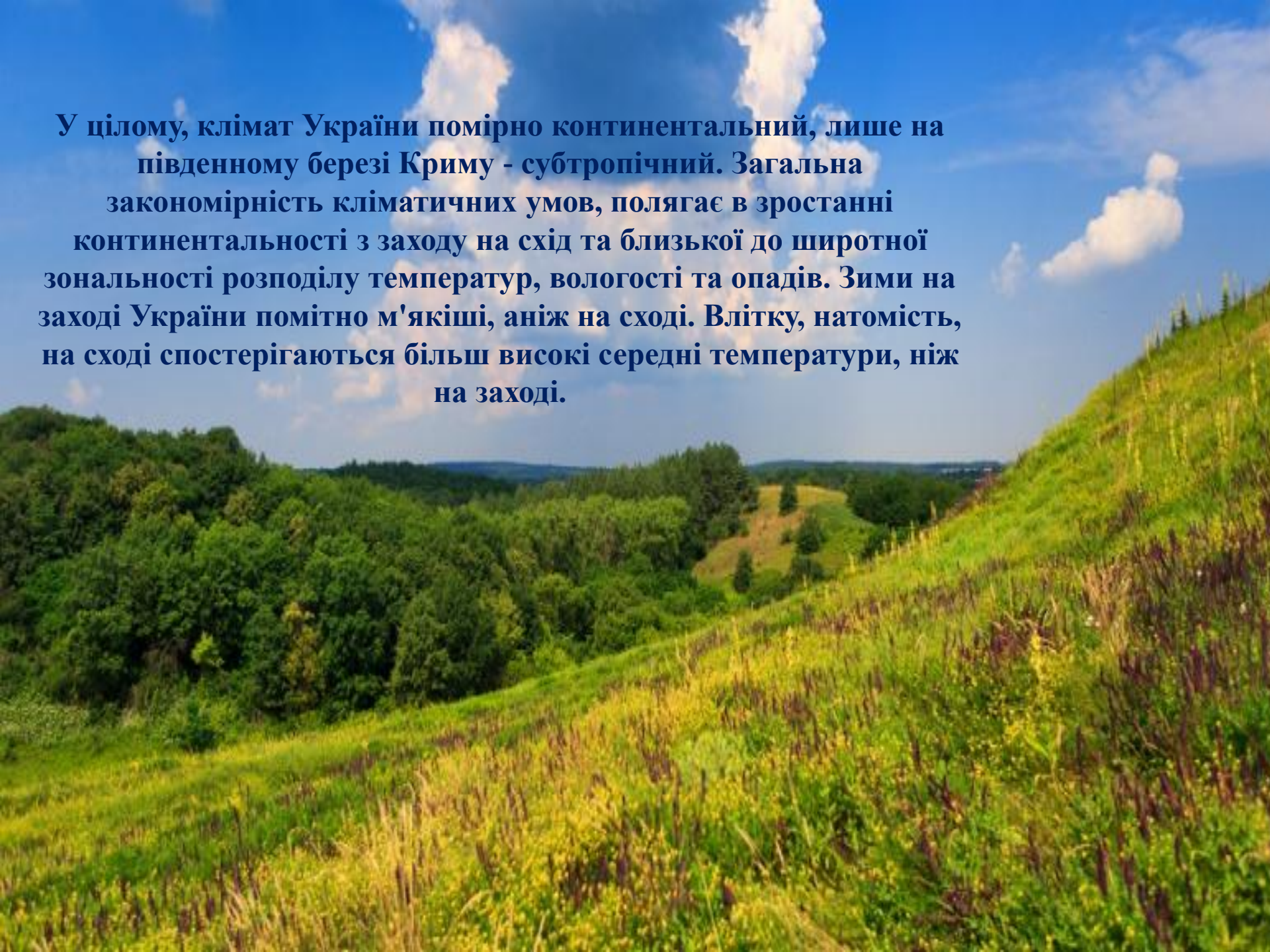
Берега Азовського моря низинні, прямі, з характерними піщаними косами. Азовське море неглибоке, узимку вода біля берегів замерзає.

Температура поверхні води влітку досягає $+25^{\circ} - +30^{\circ} \text{ }^{\circ}\text{C}$.

В Україні налічується понад 73 тис. річок. Більшість річок України відносяться до басейнів Чорного й Азовського морів. Лише Західний Буг й інші праві притоки Вісли відносяться до басейну Балтійського моря. Найбільші ріки – Дніпро і Дунай – є судноплавними.

На території країни розташовано понад 20 тис. водойм, з них більше 3 тис. – озера. Різноманітність різних геологічно-структурних умов і величезний діапазон часу (більш 2,5 млрд. років) протягом багатьох епох визначили формування практично всіх видів корисних копалин, в тому числі цілого ряду великих і дуже великих запасів родовищ вуглеводневої сировини і твердих корисних копалин. З унікальною (в металогенічному відношенні) структурою - Українським щитом, зв'язана більшість родовищ металевих корисних копалин і, в першу чергу, найбільший Криворізький залізорудний басейн, комплексні корінні родовища ільменіт-апатитових руд, родовища інших кольорових, благородних і рідкісних металів.

У цілому, клімат України помірно континентальний, лише на південному березі Криму - субтропічний. Загальна закономірність кліматичних умов, полягає в зростанні континентальності з заходу на схід та близької до широтної зональності розподілу температур, вологості та опадів. Зими на заході України помітно м'якші, аніж на сході. Влітку, натомість, на сході спостерігаються більш високі середні температури, ніж на заході.

**Маринич О. М. Фізична географія України : підручник /
О. М. Маринич, П. Г. Шищенко. - Київ : Знання, 2005. - 511 с.**

**У навчальному виданні
розкривається об'єктно-
предметна сутність регіональної
фізичної географії України,
аналізуються її природні умови і
природні ресурси, регіональні
ландшафтні структури,
геологоекологічні проблеми,
конструктивно-географічні
засади регіонального
природокористування. За
змістом підручник відповідає
програмі навчальної дисципліни
"Фізична географія України"
для студентів вищих
навчальних закладів.**

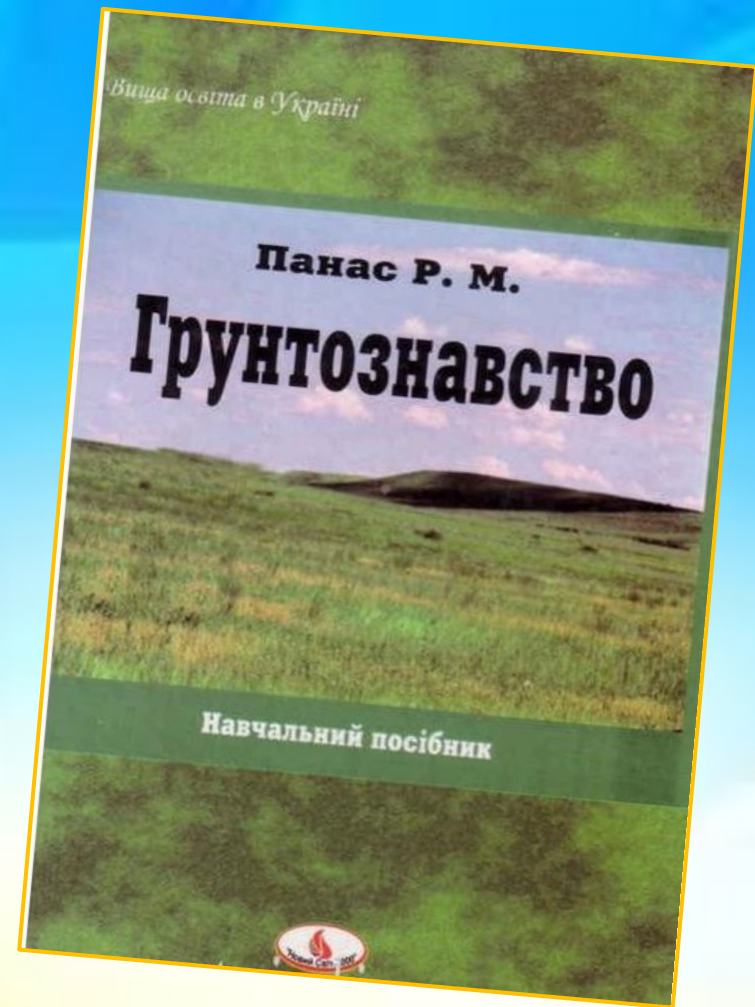
**Заставний Ф. Д. Географія України : у 2-х кн. : навч. посіб. /
Ф. Д. Заставний. - Львів : Світ, 1994. - 472 с. : рис., табл.**

У виданні поруч з традиційними для географії проблемами розглядаються питання геополітики самостійної України, етнічного складу й антропології її жителів, характеризуються історичні аспекти становлення кордонів, розвитку історико-географічних, етнічних і етнографічних земель, освіта, зайнятість, міграція населення, становлення і умови життя західної і східної української діаспори, адміністративно-територіальний устрій та економічне районування, зовнішні економічні зв'язки тощо.

Панас Р. М. Ґрунтознавство : навч. посіб. / Р. М. Панас. - Львів : Новий світ-2000, 2012. - 371 с. : іл. - (Вища освіта в Україні).

Розкрито поняття ґрунту як природного тіла та основного засобу сільськогосподарського виробництва. Охарактеризовано процеси й фактори ґрунтоутворення, будову, склад і властивості ґрунту. Наведена класифікація ґрунтів та закономірності їх поширення, дано характеристику ґрунтів України. В окремих розділах розкрито питання родючості ґрунту, ерозії і заходи щодо її усунення.

Дудка І. Ландшафтознавство : практикум / Інна Дудка, Борис Чернов ; М-во освіти і науки України, Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. - Київ : КНТ, 2016. - 197 с. : іл., табл.

У практикумі вміщено лабораторні роботи до курсу "Основи ландшафтознавства" для студентів географічних спеціальностей вищих навчальних закладів України, запитання-завдання для перевірки опанованими знаннями з ландшафтознавства, теми для самостійного опрацювання, творчі завдання, список рекомендованої літератури, словник-довідник фізико-географічних і ландшафтознавчих термінів і понять, додатки, наприкінці вміщено тести для перевірки рівня знань в умовах кредитно-модульної підготовки фахівців.

Кравчук Я. Рельєф Солотвинської улоговини Українських Карпат : монографія / Ярослав Кравчук, Василь Чалик ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. - 82, [10] с. : іл. кольор., карти. - (Рельєф України).

Наведено комплексну геоморфологічну характеристику регіону. Значну увагу приділено морфоструктурному і морфоскульптурному аналізу. Запропоновано морфометричнута загальногеоморфологічну карти, а також картосхему детальної геоморфологічної регіоналізації.

Соціально-економічна географія України / за ред. О. І. Шаблія. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Львів : Світ, 2000. - 679 с. : карти, рис.

Посібник є нетрадиційним, в ньому висвітлено основи політичної географії, етногеографії і демографічної географії як окремих, але взаємопов'язаних підрозділів географії нашої держави. Пропонуються нові критерії і принципи вдосконалення структури національного господарства, зокрема її соціально-економічного районування, з урахуванням поряд з економічними ще й соціальних, національних, екологічних чинників.

Леонтьєва Г. Г. Лекції з економічної і соціальної географії України : навч. посіб. / Г. Г. Леонтьєва. - Суми : Унів. кн., 2004. - 176 с.

Всі теми подаються за єдиною структурою. У лекційному курсі деякі питання розглядаються переважно в районній частині даного курсу. Пропонуються нові критерії і принципи вдосконалення структури національного господарства України, з урахуванням поряд з економічними ще й соціальних, національних, екологічних чинників.

Дністрянський М. С. Етногеографія України : навч. посіб. / М. С. Дністрянський ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. - 232 с. : іл.

Розкрито предмет та завдання етногеографії, її місце в системі наук. Обґрунтовано теоретичні основи, методологію та методику етнографічних досліджень. Охарактеризовано джерела етногеографії України. Відображено історико-географічні передумови формування етногеографічної ситуації в Україні. Висвітлено особливості географії зарубіжних українців. Розкрито регіональні етнографічні відмінності в Україні та прикладні проблеми регіональної етнополітики.

Новітня українська суспільна географія = Modern ukrainian human geography : хрестоматія / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Наук. т-во ім. Шевченка ; упоряд. О. Шаблій . – Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. - 1008 с.

У хрестоматії вміщено праці українських вчених, які спеціалізувалися у сфері національної суспільної географії у період, що охоплює кінець ХІХ ст. – другу половину ХХ ст. Представлено короткі біографії учених, головні наукові розвідки із загальної (теорія, методологія) та регіональної суспільної географії, особливо географії України та її окремих частин. Подано бібліографію головних суспільно-географічних праць учених та список публікацій про їх життя і творчість.

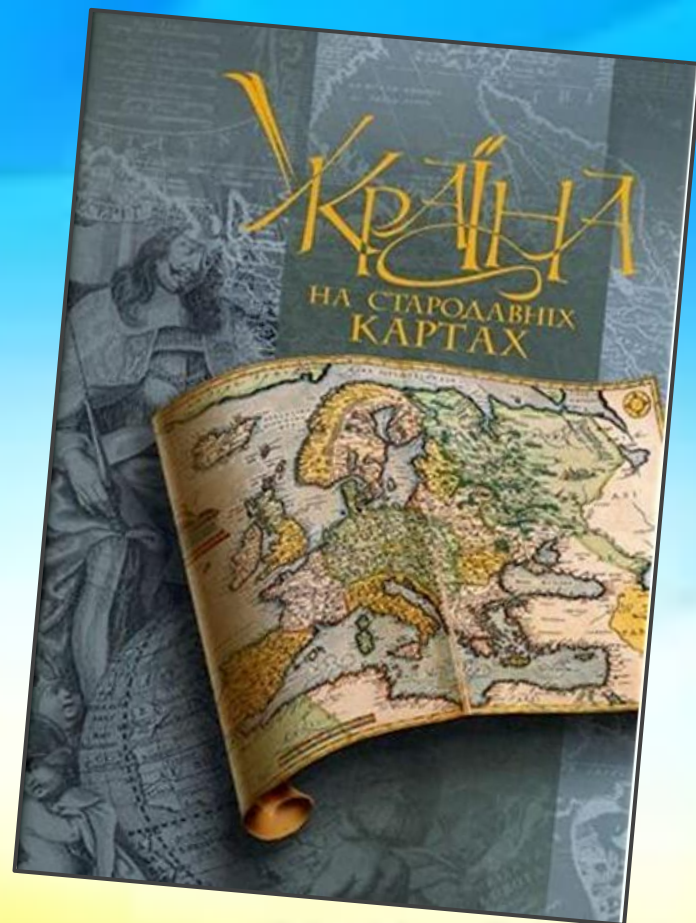
**Сосса Р. І. Історія картографування території України :
підручник / Р. І. Сосса. – Київ : Либідь, 2007. - 336 с.**

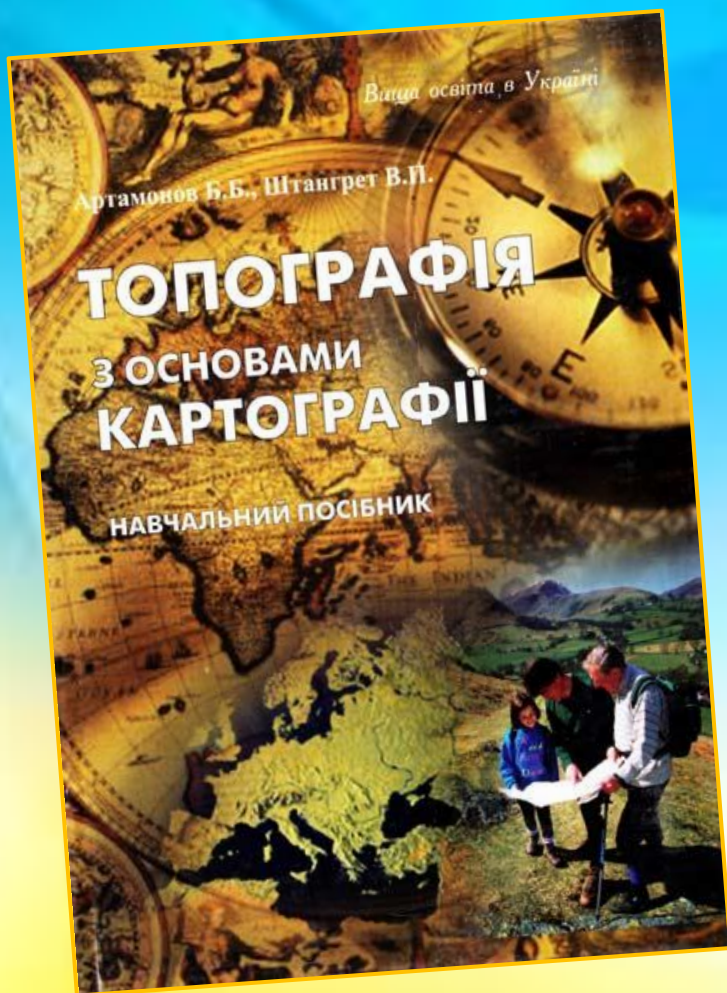
Викладено історію картографування території України від найдавніших часів до наших днів. Виділено основні історичні етапи і розкрито їх зміст. Розглянуто основні картографічні твори, на яких відображені українські землі, особливості загальногеографічного та тематичного картографування. Висвітлено особливості сучасного етапу, зокрема й організаційне забезпечення національного картографування.

Вавричин М. Україна на стародавніх картах, кінець XV - перша половина XVII ст. / Марія Вавричин, Ярослав Дашкевич, Уляна Кришталович ; пер. з англ. Леся Герасимчука. – Київ : Картографія, 2004. – 207 с. : карти, рис. - (Пам'ятки картографії України).

Включає репродукції західноєвропейських середньовічних карт із зображенням території України, що зберігаються у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника НАН України та Наукової бібліотеки Львівського національного університету ім. Івана Франка. В альбомі подані в хронологічному порядку 83 карти із зображенням українських земель, що були видані від кінця XV до середини XVII ст. Факсиміле стародавніх карт доповнені змістовними описами українською та англійською мовами.

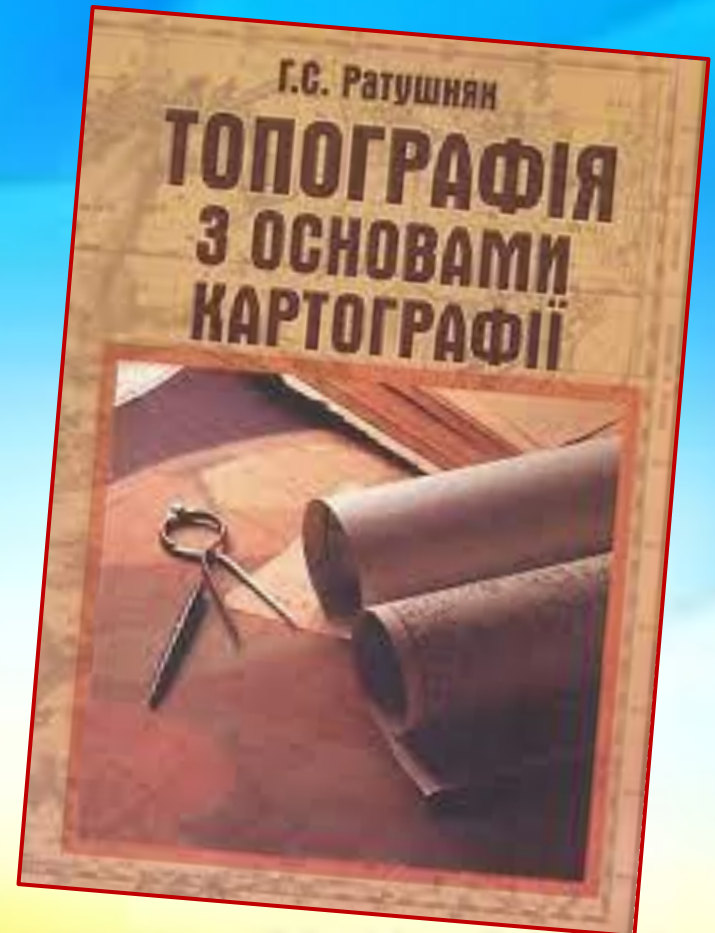
Артамонов Б. Б. Топографія з основами картографії : навч. посіб. / Б. Б. Артамонов, В. П. Штангерт. - Львів : Новий світ- 2000, 2018. - 246, [1] с. : табл., рис. - (Вища освіта в Україні).

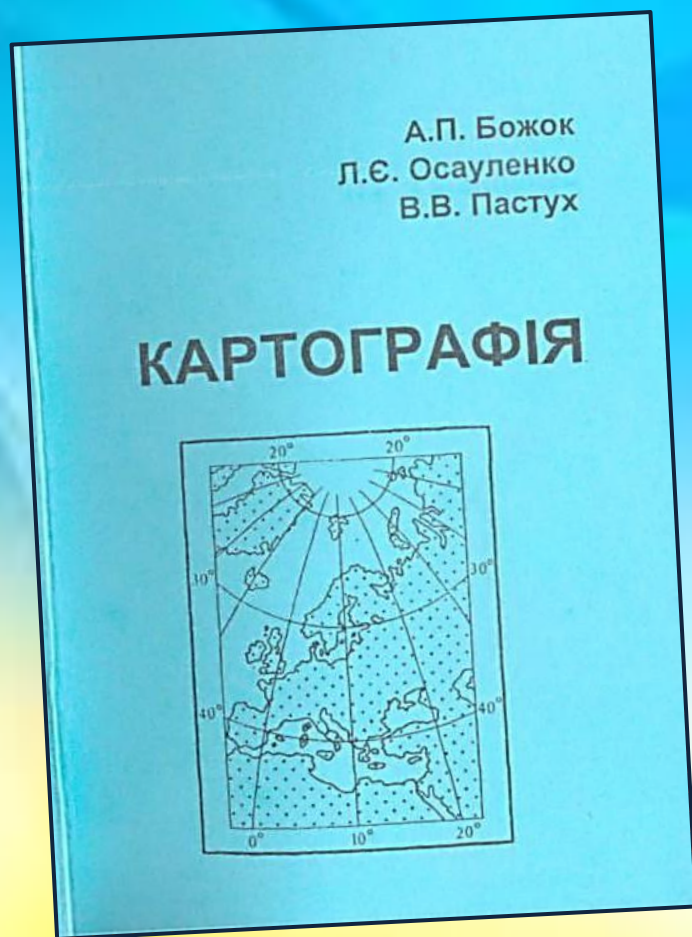
У посібнику розглядаються наукові і практичні задачі, які розв'язуються топографією та картографією. Особливістю посібника є те, що багато питань викладено з урахуванням програми та специфіки підготовки інженера-еколога.

Ратушняк Г. С. Топографія з основами картографії : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Г. С. Ратушняк. - Київ : Центр навч. л-ри, 2003. - 208 с.

Наведені визначення, призначення й класифікація карт і атласів, їх математична основа й картографічне зображення геоінформацій та системи координат в топографії й картографії. Характеризуються топографічні карти й плани та розкриваються методи і прийоми їх використання для екологічного моніторингу. Розглянуті топографо-геодезичні вимірювання та знімання на місцевості. Видання призначено для студентів спеціальності "Екологія та охорона навколишнього середовища".

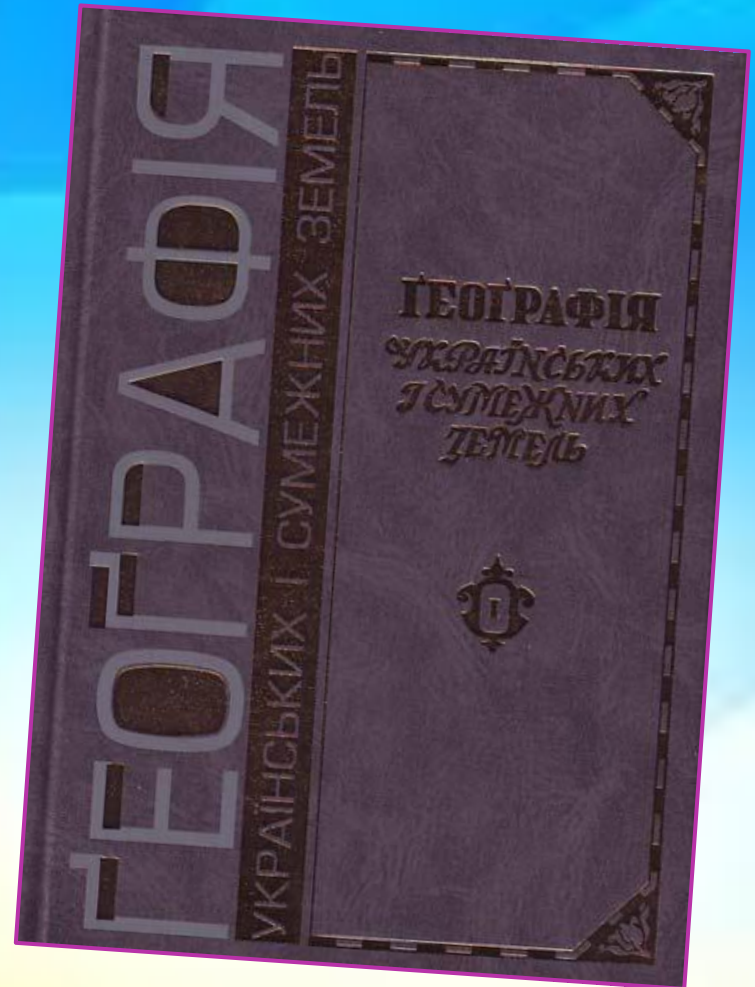
**Божок А. П. Картографія : підручник / А. П. Божок,
Л. Є. Осауленко, В. В. Пастух. - Київ : Фітосоціоцентр, 1999. -
252 с.**

**Розглянуто теоретичні
положення картографії: суть і
властивості карт та інших
картографічних творів, їх
математичну основу, способи
формування картографічного
зображення, картографічну
генералізацію; основні поняття
про етапи створення карт;
шляхи застосування карт в
науковій і практичній роботі.**

Географія українських і сумежних земель : [наук.-попул. посіб.] - Київ : Обереги, 2005. – Т. 1 : Загальна географія / за ред. В. Кубійовича. - 528 с. : іл., табл., фот. - (Бібліотека українського раритету).

Факсимільне перевидання унікальної наукової праці з географічного українознавства (Львів, 1938), забороненої в СРСР і відсутньої на пострадянських просторах. Багата інформативним, добре систематизованим змістом, книга подає всебічну географічну й історико-геополітичну характеристику етнічних земель України і суміжних територій, заселених українцями. Твір цінний відображенням українознавчих об'єктів у науковому баченні першої третини ХХ ст. Книга Володимира Кубійовича - видатна пам'ятка вітчизняної науки, історії та культури, взірець державницького патріотизму українських науковців.

**Національний атлас України / голова ред. кол. Б. Є. Патон ;
голов. ред. Л. Г. Руденко. – Київ : Картографія, 2009. - 435, [4] с.
: карти.**

**Національний атлас України є науково-
довідковим офіційним державним
виданням. У ньому інтегровані новітні
знання та інформація про Україну. Атлас
характеризує природні умови та ресурси
країни, її екологічну ситуацію,
населення, економіку, історію,
складається з 6 блоків та містить 875
карт різного масштабу.**

Загальногеографічний атлас України / [гол. ред. І. Руденко]. – Київ : ДНВП «Картографія», 2004. – 112 с. : карти. - Геогр. покажч.: с. 92-112.

"Загальногеографічний атлас України"
випущено на замовлення Державного
комітету телебачення і
радіомовлення України за Програмою
випуску соціально значущих видань.
Атлас включає геополітичне положення
України, карти адміністративних
одиниць, регіони України, національні
природні парки, міста.

Атлас «Геологія і корисні копалини України» / НАНУ ; Мін-во екології та природ. ресурсів України ; гол. ред. Л. С. Галецький ; ред. К. Н. Колейчук ; літ. ред. Д. Я. Левітес. – Київ : Друк. ДП «Такі справи», 2001. – 168 с. : карти.

Без перебільшення можна сказати, що атлас «Геологія і корисні копалини України» представляє інтерес для широкого кола фахівців, учених, бізнесменів. Матеріали атласу є фундаментальною основою для входження у світову систему геологічної інформації, розгляду регіональних екологічних та великомасштабних технічних проектів, будівництва, водопостачання, сільськогосподарського виробництва, охорони здоров'я населення та ін. Він є універсальним навчальним посібником для студентів, аспірантів. Це візитна картка України, запрошення до знайомства, взаєморозуміння та співробітництва.

**Політико-адміністративний атлас України / гол. ред. І. Руденко.
– Київ : ДНВП "Картографія", 2006. - 120 с. : карти. - Геогр.
показч.: с. 101-120.**

**Подано карти
формування
території України,
адміністративного
устрою України, центрів
адміністративних
одиниць, міст обласного
підпорядкування.**

Литвак П. В. Атлас рослин природних і штучних екосистем /
П. В. Литвак, І. П. Литвак ; [худож. оформ. В. Є. Петрова]. -
Житомир : Вид-во ДАУ, 2004. - 301 с. : іл. кольор.

**У довідковому виданні
подано найбільш
поширені у природних і
штучних екосистемах
України 1452
кольорових зображення
вищих рослин і 24 -
грибів.**

**Жупанський Я. І. Історія географії в Україні : [навч. посіб.] /
Я. І. Жупанський. - Львів : Світ, 1997. - 261, [1] с. : іл.**

**Всебічно висвітлено історію
української географічної науки
від найдавніших часів до наших
днів. Розвиток географічних
знань подається на тлі складних
процесів формування
української державності,
заселення та освоєння
українських земель, їх
господарського розвитку.**

Костриця М. Ю. Географія Житомирської області : посіб. для вчителів і учнів / М. Ю. Костриця. - Житомир : ВКО "Газета". "Житомир. вісн.", 1993. - 198, [1] с. : іл.

У навчальному посібнику розглядаються природні умови та ресурси Житомирської області, основні напрями їх раціонального використання, охорони навколишнього середовища. Велику увагу приділено демографічній обстановці, зайнятості та розселенню населення, територіальній організації промислового, сільськогосподарського виробництва та транспорту. Подаються найцікавіші туристичні маршрути територією області.

**Довідник природних ресурсів Житомирщини / [уклад.
О. Я. Поліщук]. - Житомир : Льонок, 1993. - 140, [2] с. : іл. - Б. ц.**

**У довіднику подано відомості про
природно-заповідний фонд,
рослинний і тваринний світ, водні і
земельні ресурси Житомирщини.**

**Видання розраховано на
працівників сільського, лісового і
мисливського господарства,
природоохоронних органів,
викладачів біології шкіл, вищих
навчальних закладів, любителів
природи.**

**Природно-заповідний фонд Житомирської області : довідник /
Житомир. обл. держ. адмін., Житомир. обл. Рада ; за ред.
О. О. Орлова ; [О. О. Орлов та ін.]. - Новоград-Волин. :
НОВОград, 2015. - 403 с. : іл. кольор.**

Даний довідник складено на основі власних експедиційних досліджень, які автори проводили в об'єктах природно-заповідного фонду ПЗФ Житомирської області протягом 27 років (1987-2013 рр.), а також на основі багатьох літературних даних стосовно об'єктів ПЗФ області. Значна увага в тексті приділена ландшафтам, рослинному та тваринному світу кожного з об'єктів ПЗФ, а також рідкісним видам флори і фауни.

Урал в мініатюрі (природні багатства Житомирщини, їх вивчення та перспективи використання) : [зб. наук.-попул. пр.] / Упр. у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобиль. АЕС Житомир. облдержадмін., Житомир. держ. педагог. ін-т ім. І. Франка ; за ред. В. Г. Комар. - Житомир : [Житомир. обл. друк.], 1996. - 241 с. : табл., схеми.

Збірник містить статті про природні багатства Житомирщини, її геологічну будову, корисні копалини, ґрунти, природні екосистеми, орнітологічні спостереження. В ньому описано найцікавіші маршрути по території області з метою вивчення її природи, нариси про видатних дослідників Полісся.

**Презентацію підготувала бібліотекар
природничого факультету та факультету
фізичного виховання і спорту Бурчинська А. В.
Кількість джерел: 25.**